

13. i završni sastanak Zajedničkog savjetodavnog odbora EU – Hrvatska

Zagreb, 18. lipnja 2013.

Zajednički savjetodavni odbor EU-RH (ZSO), zajedničko tijelo civilnog društva Hrvatske i Europske unije, koje je osnovano sa zadaćom praćenja hrvatskog pristupnog procesa, održalo je svoj posljednji, 13. sastanak u Zagrebu 18. lipnja 2013.

Sastanak je započeo uvodnim pozdravnim govorom supredsjedatelja ZSO-a, *Ane Milićević-Pezelj* i *Christophera Lechnera*, koji su izrazili zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom kroz više od šest godina. ZSO je pored praćenja pregovora raspravljao i o drugim važnim razvojnim, socijalnim i drugim pitanjima.

ZSO i nadalje podržava uključivanje i sudjelovanje organizacija civilnog društva u postupke odlučivanja u duhu participativne demokracije. ZSO pruža dobar primjer za zemlje kandidatkinje, koje mogu učiti iz hrvatskog primjera dobre prakse. Hrvatski članovi ZSO odnosno budući članovi EGSO-a upoznali su se s njegovim radom i pripremili na aktivno sudjelovanje u radu Odbora. Naglašeno je da su OCD-i, posebno socijalni partneri, noseći dionici participativne demokracije, što je određeno i ugovorima EU.

Marko Krištof, pomoćnik ministra rada i mirovinskog sustava također je istaknuo da je uspješnosti pristupa Hrvatske EU doprinos dao i ZSO, kao tijelo koje je pratilo proces pristupanja, ali se bavilo i važnim socio-ekonomskim pitanjima, o čemu je informirao zainteresirane dionike i širu javnost. Naglasio je vrijeme, stručnost i energiju koju su članovi ZSO-a unijeli u svoj rad i time pridonijeli kvalitetnijem procesu pristupanja. ZSO je pomogao u promjeni percepcije i pokazao važnost suradnje i partnerstva za bolji uspjeh društva.

O perspektivi Hrvatske nakon pristupanja EU

Gospođa Pezelj je zahvalila *Paulu Vandorenu*, šefu Delegacije EU-a u Hrvatskoj na kontinuiranom praćenju i potpori radu ZSO-a, njegovom osobnom ali i Delegacije.

Gospodin Vandoren je govorio o zadnjim koracima Hrvatske prije pristupanja i o perspektivama nakon pristupanja. Napomenuo je da Hrvatsku očekuje puno mogućnosti, ali i izazova ulaskom u EU. Također, potreban je nastavak reformi, imajući u vidu i ekonomske probleme s kojima se suočava zemlja, ali i neke članice EU. Izazov koji predstoji Vladi, ali i hrvatskim poduzećima je pokretanje investicijskog ciklusa. Nada se da će veći broj poduzeća iskoristiti mogućnost tržišta u 27 zemalja EU-a.

Osvrnuo se i na probleme velikog broja nezaposlenih, naročito mladih, na čemu također treba puno raditi, dinamizirajući gospodarstvo te pripremom i provedbom projekata. U proces treba uključiti socijalne partnere i ostale OCD-e, kako bi projekti bili dobro pripremljeni i kako bi se u što većem postotku iskoristila raspoloživa sredstva EU-a.

U mnogim područjima je Hrvatska dobro pripremljena te će npr. uspješno sudjelovati u radu institucija EU-a.

Hrvoje Marušić, pomoćnik ministrice vanjskih i europskih poslova je uvodno naglasio da je potrebno umrežavanje i povezivanje kako bi se sinergijski postigao održiviji razvoj. Bez širokog političkog konsenzusa, podrške socijalnih partnera i građana ne bi se ni mogao uspješno završiti proces pristupanja, naglasio je. Hrvatska je prva država koja je prošla ovakav model pristupanja s 35 poglavlja, s naglaskom na poglavlje 23. Pri tome su Opća uprava za proširenje i Delegacija EU pružile potporu, a poneki put bez njihovog pritiska neki bi se procesi sporije odvijali.

Reforme sad ne staju, dapače treba ih nastaviti i u tome je Vlada odlučna, između ostalog i korištenjem sredstava EU-a. Prioritet se daje rastu zapošljavanja, naročiti mladih te su u tom kontekstu važni Europski socijalni fond i Garancijski fond EU-a za zapošljavanje mladih.

Hrvatska, bez obzira što je mala zemlja, namjerava imati aktivnu ulogu u EU, naročito pomažući zemljama u regiji.

Naglasio je važnost dijaloga i suradnje s OCD-ima. Prosperitet, socijalno pravedno društvo, mogu se ostvariti samo u stabilnim uvjetima, što je i osnovna ideja s kojom se krenulo u osnivanje EU.

Christian Mandl iz Austrijske federalne gospodarske komore govorio je o načinu s kojim se Austrija suočila sa nezaposlenošću mladih. Naglasio je da je Austrija najveći strani investitor u Hrvatskoj te ima gospodarski interes u našoj zemlji. Treba iskoristiti strukturne fondove, za to je potrebno organizirati administraciju, a Austrija je voljna pomoći. Naveo je neke prepreke koje treba prevladati, kao npr. birokracija i dugi procesi.

Naglasio je kako je zahvaljujući dobrom socijalnom dijalogu Austrija uspjela prevladati relativno brzo ekonomsku krizu (npr. uvodeći kraće radno vrijeme i osnivajući kratkoročne interesne zajednice). Za zaposlenost mladih zaslužan je i dualni sustav školovanja gdje mladi dio tjedna uči na praksi kroz naukovanje. Za taj sustav treba osigurati preduvjete – socijalni partneri su ti koji definiraju potrebni sadržaj obrazovanja, država je u potpunosti socijalnim partnerima dala da definiraju što treba, a Vlada je to oblikovala u propise.

Bernard Jakelić iz Hrvatske udruge poslodavaca (HUP) je naveo da bi i Schuman i Monet bili zadovoljniji da vide da se njihove ideje suradnje i mira proširuje i na 28. zemu. Vrijednost procesa pristupanja za Hrvatsku je što smo postali bolje i demokratičnije društvo te što smo prepoznali neke nove vrijednosti. Europski fondovi predstavljaju mogućnost za daljnje poboljšanje našeg društva i kvalitetu življenja. Ne smijemo zaboraviti na participativnu demokraciju i potrebu aktivnog uključivanja građana za bolje i pravednije društvo, socijalnu stabilnost i mir.

Marina Škrabalo, buduća članica EGSO-a je podsjetila što smo sve naučili kroz proces pristupanja kako bismo postali samosvjesni i kako bismo jačali društveni kapital. Ono u čemu nam treba pomoć je u pripremi za strukturne fondove.

Prezentacija modela participacije civilnog društva u Hrvatskoj

Igor Vidačak, ravnatelj Ureda za udruge VRH predstavio je model sudjelovanja civilnog društva u Hrvatskoj. Naglasio je da je aktivno civilno društvo je također zaslužno za provođenje reformi zadnjih godina. Potrebne su dugoročne strategije za jačanje kapaciteta javnog i civilnog sektora, uspostavljanje procedura i struktura za jačanje ljudskih kapaciteta.

Četiri su elementa suradnje:

1. Strategija za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva u kojoj je postavljena i definirana vizija načina suradnje vlade i OCD
2. Strukture: koordinacija politike financiranja i kanala za sudjelovanje u odlučivanju - Ured za udruge: Savjet za razvoj civilnog društva; Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva; regionalni centri podrške
3. Održivo financiranje projekta OCD-a od općeg dobra; već više godina postoje standardi za financiranje OCD-a iz javnih sredstava
4. Oblici i načini participacije: zadnjih godina su se podigla očekivanja od procesa savjetovanja i podigli su se standardi za konzultiranje; promijenjena je svijest u javnom sektoru i među socijalnim partnerima o prihvatljivim standardima participacije.

"U procesu pridruživanja više se možda pažnje stavljalo na sadržaj, a manje na procese participacije. OCD-i su nastojali biti što više uključeni u oblikovanje javnih politika, što se pokazalo kao ključ održivosti reformi." Uspostavi procesa doprinijet će 'Kodeks sudjelovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata' te novi 'Zakon o pristupu informacijama' koji stavlja naglasak na aktivno pružanje informacija.

Hrvatska je pristupila Inicijativi za otvorenu vlast. Nadalje, novi Zakon o procjeni učinka propisa, naglašava potrebu ranog uključivanja OCD-a u pitanja javnih politika.

Ured za udruge je izradio Priručnik o načinu provođenja savjetovanja za javne službenike; u tijelima državne uprave (TDU) zadužene su osobe za savjetovanje s obzirom da se radi o kontinuiranoj i sustavnoj aktivnosti, no ostaje pitanje kako provesti proces savjetovanja. Treba jačati kapacitete i OCD- i zaposlenika u javnoj upravi. U svakom slučaju vidi se napredak svake godine, kako u broju otvorenih savjetovanja tako i u broju zaprimljenih primjedbi. Važna je politička volja za promjenom načina rada te postojanje kapaciteta za usuglašavanje rada među svim TDU. Važna je i diversifikacija načina savjetovanja te informiranje.

Iskustva Hrvatske mogu biti korisna zemljama u regiji i južnog Mediterana, od stvaranja dugoročnih strategija, mehanizama suradnje i praćenja provedbe, uključujući i definiranje indikatora.

Izjava Zajedničkog savjetodavnog odbora EU-Hrvatska: Poziv hrvatskoj Vladi na savjetovanje s civilnim društvom o europskim i unutarnjim poslovima

U nastavku se razgovaralo o izjavi ZSO-a vezano za otvoreno pismo u vezi Otvorenog pisma koje su Savez samostalnih sindikata Hrvatske, Nezavisni hrvatski sindikati i Platforma 112 (koalicija 70 udruga) uputili Vladi RH i Hrvatskom saboru, kojim se izražava zabrinutost suzdržanošću hrvatskih vlasti da na djelotvoran način uvaži stajališta hrvatskog civilnog društva, iznesena na nedavnoj javnoj raspravi o Prijedlogu Zakona o suradnji Hrvatskog sabora i Vlade RH u europskim poslovima. U pismu je izražena potreba hitnog uspostavljanja stalnog mehanizma za kontinuirane konzultacije s organizacijama civilnog društva. Te su konzultacije bitan element civilnog i socijalnog dijaloga koji su fundamentalni stupovi participatorne demokracije u EU.

Izjava Zajedničkog savjetodavnog odbora EU-Hrvatska može se naći na: <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/izjava-zajednickog-savjetodavnog-odbora-eu-hrvatska-cro-fin.pdf>

U daljnjoj raspravi, *Pavel Trantina* iz Republike Češke je naglasio da se i u njegovoj zemlji mogu koristiti iskustva iz Hrvatske, naročito u vezi indikatora za praćenje. Spomenuo je i važnost stvaranja istinskog partnerstva za što treba izgradnja kapaciteta, vrijeme i profesionalna organizacija. U EGSO-u se razgovaralo s EU o potrebi tehničke pomoći za jačanje kapaciteta.

Lidija Pavić-Rogošić je potvrdila da se zadnjih godina dosta napravilo na uspostavi mehanizama, ali i promjeni svijesti o potrebi i koristima od suradnje među sektorima. I ona je naglasila da je potrebno je dalje raditi na jačanju kapaciteta i javnog i civilnog sektora, ali i osigurati potrebno vrijeme i organizacijske mehanizme za te procese. Napomenula je da predstavnici OCD-a sudjeluju u radu tematskih radnih skupina za programiranje javnih politika za razdoblje 2014. – 2020. te odborima za praćenje provedbe komponenti IPA-e. Naglasila je važnost ranog uključivanja OCD-a u proces oblikovanja politika i izrade propisa.

Evelyne Pichenot, potpresjednica Sekcije za vanjske poslove EGSO-a smatra da Vladi treba donositi odluke temeljem rezultata savjetovanja sa svim relevantnim dionicima u zemlji. Sada je važno odabrati buduće politike i prioritete djelovanja, a za proces utjecanja na zakone i propise EU važan je proces konzultacija.

U odgovoru je Igor Vidačak spomenuo još neke mehanizme za održivost OCD-a (institucionalne financijske potpore, sufinanciranje i međufinanciranje projekta iz fondova EU); postojanje preko 100 radnih tijela u kojima sudjeluje preko 800 predstavnika OCD-a i akademske zajednice (što nije supstitut za stalne mehanizme komunikacije i konzultacije). Treba raditi na izgradnji povjerenja između sektora i među ljudima - građenjem društvenog kapitala raste i mogućnost za ekonomski razvoj. Čeka nas učenje i prilagodba novim načinima razmišljanja i djelovanja vezano za kreiranje europskih politika pri čemu je važno povezivanje i koaliranje među relevantnim dionicima te procesi savjetovanja.

Pregled aktivnosti i dostignuća ZSO-a – pouke za buduće ZSO-e

Supredsjedatelj Lechner je napomenuo da se kroz rad ZSO-a EGSO približio hrvatskom civilnom društvu, što će olakšati rad budućim članovima.

Hrvatska strana je istakla dobrobit od rada ZSO-a i upoznavanja s procedurama i radom EGSO-a. Važan je rezultat i približavanje socijalnih partnera i ostalih organizacija civilnog društva, bolje razumijevanje uloga te započinjanje zajedničkih aktivnosti u projektima i sudjelovanju u oblikovanju politike. "Za nas je to bio proces učenja te smo zahvalni kolegama iz EGSO-a na podršci, ali i zajedničkom radu. Predstoji nam dodatno učenje i upoznavanje s radom EGSO-a i nadamo se da ćemo ubrzo moći u potpunosti aktivno sudjelovati u radu Odbora.", bio je zaključak hrvatskih članova ZSO-a.

Zaključne napomene dala je Evelyne Pichenot, potpredsjednica EGSO-a za vanjske poslove (REX): "Problemi suradnje OCD-a i vlade postoje u svim zemljama EU, u većem ili manjem rasponu. Stoga EGSO zastupa transparentnost u radu. Utjecaj OCD-a na odluke vlada treba biti trajan, a njegov uspjeh ovisi o našoj spremnosti i kompetencijama. Ugovori EU-a nam omogućavaju i daju mandat za sudjelovanje u procesu savjetovanja i utjecanje na oblikovanje politika." Smatra se da bi hrvatski model mogao pomoći zemljama u regiji u uspostavi kvalitetnog civilnog i socijalnog dijaloga.

Više informacija na: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-13th-eu-croatia-jcc-documents>

Pripremila: Lidija Pavić-Rogošić, ODRAZ